Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo 70 %

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNISTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L 2.000
Letna naročnina . . . . . L 4.000
Letna inozemstvo . . . . . L 5.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVI. - Štev. 1 (1283) | Gorica - četrtek, 3. januarja 1974 - Trst | Posamezna številka L 100

Juri Titov:

BEG V EGIPT

Juri Titov se je rodil leta 1929 v Moskvi. Njegovi starši so bili prepričani komunisti. In vendar je Titov našel Boga. Diplomiral je na inštitutu za arhitekturo v Moskvi isto leto, ko je umrl Stalin. Ob slikanju se je začela njegova pot h Kristusu. Odkril je, da v državi, kjer ni svobode duha, to svobodo le Kristus lahko ustvari. Osnovni motiv Titovih del je znova križani Kristus. Božji glas se sliši močneje tam, kjer ljudje trpijo. Trpljenje je najbolj gotova pot, da posameznik ali narodi in vse človeštvo najdejo Boga. V maju 1972 je bil Titov izgnan iz Sovjetske zveze. Večino njegovih slik je policija uničila z žvepleno kislino. Ohranil pa se je njegov božični triptih: rojstvo Jezusovo, pomor nedolžnih otrok in beg v Egipt. Rojstvo smo objavili v božični številki, beg prinašamo v današnji. Naj nas opozori, da je vse naše življenje izgnanstvo in da smo varni le v božjih rokah kot je to doživela sveta Družina.

Človek odloča usodo sveta

Sv. oče nas je spet pozval, da bi z njim skupaj posvetili prvi dan leta ideji miru na svetu. Dovolj vzroka imamo za to, pravi papež: na svetu je danes toliko sporov in tudi vojn, revolucionarnih eksplozij, terorističnih napadov in ugrabitev, kršenja osnovnih človekovih pravic in kar naenkrat so izbruhnili tudi znaki svetovne gospodarske krize. Vse to bi nam rado porušilo naš ideal, ki je: mir na svetu.

Ko papež pokaže, od koga je mir na svetu odvisen, se ustavi letos pri trditvi: Mir je odvisen tudi od tebe. Neposredno hoče nagovoriti vsakega človeka. Človek je tisti, ki odloča usodo sveta. Kakor je človek povzročitelj vojne, tako je lahko tudi človek in samo človek nosilec miru na svetu. Papež je poln zaupanja v tiste, ki vodijo usodo narodov. Pravi, da ideja miru zmaguje in mora zmagovati. Svet vodijo in spreminjajo ideje, ne zasebne koristi. Če si bo svet osvojil idejo miru, se zanjo ogrel in zavzel, bo rešen mir in z mirom bo rešen človek. Nas kristjane še prav posebej poziva k temu delu. Mi imamo še večje možnosti, ker iz naravne ravni lahko z molitvijo sežemo v nadnaravno raven. Pa poglejmo, kako mi kristjani lahko delamo za mir, posebno še v tem svetem letu.

KRISTUS MORA BITI NAŠ MIR

Sv. Pavel nam je v listu Efežanom to povedal: »On je naš mir«. Morda bo kdo rekel, da ta beseda nima nobene zveze z našim vprašanjem miru. Pa je ravno narobe. Ta stavek nam pove, da je Bog v Kristusu s človekom sklenil mir, mu podelil mir in spravo, uničil zadolžno pismo, izbrisal krivdo. Brez Kristusa bi človek še vedno taval po svetu kakor Kajn, ki ni imel miru v duši. Sv. Pavel nas še poziva: »Veselimo se v Gospodu Jezusu Kristusu, po katerem smo prejeli spravo in mir«.

Ta mir, ki ga kristjan, z Bogom spravljen, nosi v svojem srcu, se nujno odraža tudi zunaj njega in ga mora izžarevati v svojem okolju. Čim bolj se človek približa temu božjemu miru, njegovi ljubezni, tem bolj bo njegov notranji mir odseval iz njega.

Mir v srcu je srce miru! Za ta mir z Bogom se bomo prizadevali skozi vse letošnje leto, ki je sveto leto. Eden izmed pogojev, da bomo ohranili v sebi božje otroštvo, je tudi naše prizadevanje za mir. Saj je Kristus blagroval tiste, ki se bodo za mir prizadevali in jim je obljubil, da bodo zato božji otroci.

POTREBNA NAM JE SPREMEMBA MIŠLJENJA

Sv. oče nam pravi: »Mir je mogoč, če ga sleherni izmed nas hoče imeti, če ga ljubi, če si vzgaja in oblikuje svoje mišljenje za mir, če mir zagovarja in zanj dela. Vsakdo izmed nas mora v svoji vesti poslušati Gospodov klic: Mir je odvisen tudi od tebe. Vsakdo izmed nas je del družbe in pomaga oblikovati to družbo. Prevzeti nas mora zavest, da smo na vseh področjih dolžni ustvarjati pogoje za mir. Miroljubna misel, ki se nam vrti v glavi, ni samo prazna teorija, ampak daje pogon življenju. Kdor v sebi goji dobro, miroljubno misel, nujno gradi mir. Zato nam bo sveto leto moralo biti predvsem leto spreobrnjenja, leto spreminjanja naše miselnosti, leto odpuščanja, leto sprave in ljubezni do Boga in bližnjega.«

SOVRAŠTVO RAZDIRA - LJUBEZEN GRADI

Lansko leto so imeli v znanem nemškem taborišču Dachauu spominsko slovesnost, na katero so povabili poljskega nadškofa Adama Kozlowieckega, ki je bil sam pet let v taborišču. Mladini je govoril takole: »Tukaj sem se naučil sovražiti sovraštvo. Prav tukaj, v nečloveških razmerah koncentracijskega taborišča sem se naučil, da je vsak človek moj brat, da imamo vsi samo enega Boga za Očeta.«

Ta nekoč tako zaničevani jetnik ni obtoževal nikogar osebno, pač pa je obtoževal sovraštvo. »Sovraštvo,« tako je govoril mladim, »je strahotna razdiralna sila. Sovraštvo je manj ko v treh četrtinah stoletja pomorilo več kot sto milijonov ljudi. Sovraštvo je človeštvo potopilo v ocean krvi. Sovraštvo je spremenilo toliko mest v ruševine. Sovraštvo je dalo toliko pohabljencev, invalidov, sirot in vdov. Čeprav ima sovraštvo takšno moč, pa ima večjo moč ljubezen, ki gradi, medtem ko sovraštvo ruši.«

Nato je čudovito opisal svetnika naših dni, apostola ljubezni do bližnjega, bl. Maksimilijana Kolbeja. Rekel je: »Katera sila je močnejša, tista, ki ubija ali tista, ki daje življenje za drugega? Sredi umazanije, bede in sovraštva koncentracijskega taborišča so ljudje, oboroženi z biči, pištolami in puškami, imeli oblast, da so svoje brate, ki so bili brez moči, gnali v smrt. Maksimilijan Kolbe, mož brez orožja, pa s srcem, ki je ljubilo, je nasprotno daroval svoje življenje za brata, družinskega očeta. Povejte mi, katera sila je večja?«

DELATI IN ODPUŠČATI

Mir ni samo lepa beseda, ampak je združen z vztrajnim delom in prizadevanjem. Jezus nas je s svojim zgledom naučil, kako moramo iti včasih tudi preko svojih zasebnih koristi ali celo preko svojih pravic, če hočemo, da bomo ustvarjali slogo in mir. On se je daroval za nas, čeprav smo bili še grešniki in tako njegovi sovražniki.

Protestantski voditelj za pravice črncev v Ameriki, Martin Luther King, je dejal: »Upreti se brez nasilja še ne pomeni biti bojazljiv... Mi se ne samo branimo streljati na svoje nasprotnike, ampak se bojimo jih tudi samo sovražiti; naredite z nami, kar hočete, mi vas bomo kljub temu ljubili.«

* * *

Kristjan ne sme biti zadovoljen, če ima samo mir v sebi, v svojem srcu. Mi moramo ustvarjati mir v tem našem svetu. Delati moramo za mir v naših družinah, v našem okolju, na delovnem mestu, v naši družbi. Zato nam bo mnogokrat potrebna odpoved.

Papež je za letošnji dan miru zapisal: »Ali ne bi mogli mi kristjani izmoliti mir s tisto ponižno in ljubeznivo prošnjo, ki ima v sebi takšno moč, da se ji božje usmiljenje ne more ustavljati? Čudovito je to: Mir je mogoč, tudi od nas je odvisen, po Kristusu, ki je naš mir!«

Pogled na prepolni trg pred baziliko sv. Petra v Rimu ob lanskem »Dnevu miru«

Listina ob važni obletnici

Pred 25 leti so Združeni narodi odobrili načela o človečanskih pravicah. Ta listina je izredno važna, čeprav se nanjo vedno ne ozirajo niti tiste države, ki so jo podpisale.

Za to obletnico sta podpisala skupno izjavo kardinal Roy, predsednik katoliške ustanove Justitia et Pax in Filip Potter, predsednik Svetovnega svéta Cerkva. V izjavi je med drugim rečeno, da so imeli razni narodi več žeje po oblasti kot po pravičnosti, da so nekateri ljudje predvsem kopičili bogastvo, a ni jim bilo mar, da bi pospeševali enakost med narodi.

Tudi kristjani bi se morali bolj resno prizadevati, da zmaga v svetu pravičnost. V dokumentu je izražena solidarnost s tistimi, ki so še vedno žrtve diskriminacije bodisi rasne, bodisi ekonomske, bodisi ideološke. Nekateri so krivično zaprti in tudi mučeni, spet drugi trpijo zaradi diktatorskih vladavin. Nekateri so prisiljeni, da iščejo zavetje v tujini. Dokument zaključuje: Solidarni smo s tistimi, ki se borijo za svobodo in pravičnost. Pomnožiti moramo naše napore, da odstranimo vzroke trpljenja, kjer koli se pojavijo.

Kristjanom predvsem pa cerkvenim predstojnikom listina naroča, naj ne pozabijo, da jih kliče Knez miru, da bi služili ljudem, ne pa da bi drugi njim služili.

Protestna izjava Beneških Slovencev

Krožek za kulturne raziskave Brdo, Zveza slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije, Študijski krožek »Nediža« - Špeter Slovenov, Kulturno društvo »Ivan Trinko« - Čedad in duhovniki od skupine »Dom« so objavili protestno izjavo, ker šolsko nadzorništvo iz Humina ni dovolilo, da bi v pošolskem pouku poskusno začeli s poučevanjem slovenščine v šolah v Brdu in Teru v Terski dolini. Prepoved je bila izrečena kljub temu, da je šolski patronat občine Brdo sklenil, da uvede pouk slovenščine, zato da v primerni obliki nudi možnost vsebinskega iskanja in vzpodbuja k razmišlajnju o kulturi, ki je privlačna zaradi raznolikosti in končne celovitosti.

Izkušnje sodobnega vzgojeslovja potrjujejo, da je dolžnost šolske vzgoje utrjevati vse izvirne sestavine otrokove osebnosti. Razširjati in ovrednotiti mora človeško avtohtono kulturo, ki bi bila za vedno izgubljena, če bi postala žrtev asimilacije.

Prebivalstvo Nadiških dolin, Terske doline, Rezije in Kanalske doline je skozi stoletja trdno ohranilo slovenske šege, navade in jezik.

S prepovedjo, da bi šolarji v pošolskem pouku izpopolnjevali izobrazbo in ohranili izrazno bogastvo tisočletnih izročil, šege in jezik, prihaja ponovno do političnih ovir, ki jih postavljajo dobro znane sile, katere znova kratijo stvarne možnosti svobodnega in demokratičnega razvoja prebivalstva Beneške Slovenije.

Demokratična država kot je republika Italija, ki se je porodila v odporništvu in temelji na demokratični ustavi ter ščiti tudi kulturne in narodnostne značilnosti vseh jezikovnih manjšin, ne bi smela prezreti dejstva, da so prebivalci Beneške Slovenije pripadniki neke manjšine.

Podpisane organizacije zato odločno protestirajo proti prepovedi, ki krši ustavo in onemogoča razvoj slovenske kulture in njenih značilnosti v Beneški Sloveniji.

Za nekatere je šola še vedno zaprta struktura, daleč od življenja. Zato preprečujejo, da bi se otroci teh krajev naučili pisati in brati v jeziku, ki ga govore od rojstva.

Organizacije Beneške Slovenije izražajo ogorčenje ob takem početju in ker menijo, da so glasnik čustev velike večine prebivalstva, vabijo vse demokratične sile, naj se poslužijo svojih pravic in moči, da bi bila šoli v Beneški Sloveniji dana možnost dinamičnega razvoja v skladu s potrebami in pričakovanji ljudi. Prizadevajo naj se ustvariti pogoje za popoln narodni, politični, družbeni in gospodarski razvoj slovenske manjšine v videmski pokrajini, ki bo element miru in sodelovanja ob vzhodni meji, če bo svobodna in enakopravna, in prispevala k bolj demokratični družbeni rasti države.

Istočasno prosijo podpisana društva in organizacije demokratične stranke in organizacije videmske pokrajine, avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine ter italijanske republike, naj se zavzamejo, da se nepravični, antidemokratični in protiustavni ukrep šolskega nadzorništva v Huminu, ki ga je navdahnila birokratska, centralistična in policijska miselnost, takoj prekliče.

Problem tujih delavcev

Predstavniki katoliške in protestantske Cerkve v Zah. Nemčiji se odločno zavzemajo za zboljšanje življenjskih pogojev za tuje delavce. Tem je treba dati možnost, da se popolnoma vključijo v življenje v Nemčiji, če to želijo. Tuji delavci ne smejo živeti v stalni negotovosti, da jih lahko odpustijo iz dela in odstranijo iz države v katerem koli trenutku.

Gonars in Rab

Beg petih internirancev iz taborišča v Gonarsu je tudi meni prinesel svoje nevšečnosti. Nisem mogla več do taborišča. Vojaško poveljstvo je odredilo, da so vsem obiskovalcem prevzeli darilne pakete že v gostilni tik avtobusne postaje. Nato smo ostali zastraženi v gostilni vse do popoldanskega odhoda avtobusa.

Počasi smo zvedeli podrobnosti o tem pobegu. Dolge tedne je skupina internirancev vrtala rov pod zemljo. Začeli so pod barako, ki je služila za pouk godbe na pihala. Izkopano zemljo so odnašali v neko drugo prazno barako. Vendar so se pri kopanju nekaj tudi ušteli. Ko so prišli na svetlo, so morali ugotoviti, da je bilo žitno polje, kjer naj bi se rov zaključil, že požeto. Pa niso vrgli puške v koruzo. Vrtali so dalje do koruznega polja, ki je potem krilo njih beg. Pobegnilo jih je sedem, a dva so potem ujeli, ko sta spraševala za pot proti Gorici. Gonarčani našim internirancem niso bili naklonjeni, ženske še posebej ne. Nadzorovale so vsak njih korak in vsako sumljivo stvar hitro sporočale na poveljstvo.

Proti koncu oktobra 1942 so začeli naše internirance premeščati v taborišče Chiesanuova pri Padovi in v Monìgo pri Trevisu. Če sem prej s polnimi seznami spraševala vojake, če je ta in ta v taborišču v Gonarsu, sem sedaj delala nasprotno: poizvedovala sem, če so naši še v taborišču. Po predpisih vojaškega poveljstva bi smela vsakič vprašati le za dva interniranca; pa sem navadno imela po več kot dvajset imen. Ko sem vojakom izročala ta imena, sem hitro našla razumevanje, če sem se sklicevala na spomin njihovih mater.

Tako je prišel dan, ko sem zvedela, da sta bila tudi moja dva bratranca prestavljena v Chiesanuovo. Moja potovanja v Gonars so bila s tem končana, začel se je pa moj osebni križev pot dolge bolezni in trpljenja.

V Gonars pa so začeli prihajati interniranci z Raba, povečini žene in otroci, ki jih je zloglasni general Robotti, tedaj poveljnik Ljubljanske pokrajine, dal izseliti s podeželja na Dolenjskem in Notranjskem, češ da bo s tem odvzeto partizanom zaledje in preprečena pomoč.

Taborišče Rab je bilo grozotno, nečloveško, kaj blizu nacističnim taboriščem, pa vendar se o tem še danes ne govori in ne piše. Toliko slovenski časopisi še vedno vedo povedati o Dachauu, Buchenwaldu, Mauthausnu, Auschwitzu, o Rabu pa ne zasledimo vsa leta ene besede. Odkod ta molk? Je mar partija tista, ki ima interes, da nihče še ni povedal, kako je bilo v tem taborišču?

Kako je moralo biti na Rabu hudo, priča dejstvo, da so prispeli v Gonars živi okostnjaki. Če odmislimo 9 grobov internirancev, ki so umrli od junija do novembra 1942, so vsi ostali, 401 po številu, ki so umrli, bili interniranci z Raba. Pravijo, da je bilo na Rabu interniranih do 15.000 oseb in da jih na Rabu počiva 4.400.

Kmalu smo tudi mi v Gorici zvedeli za obupno stanje teh internirancev; sprožila se je velika akcija njim v pomoč. Na čelu te akcije je bil pokojni msgr. Mirko Brumat, potem prednica Marijine družbe gdč. Rojčeva, pomagale so naše požrtvovalne goriške družbenice, svojo roko pa je dalo tudi naše dobro ljudstvo iz Gorice, Vipavske doline in iz Brd.

Gdč. Rojčeva je stanovala v hiši nasproti stolnice; iz delavnice cerkvenih paramentov je napravila skladišče paketov. Odložila je šivanko in škarje in se z mladostnim navdušenjem lotila dela, tako velikopoteznega in napornega, kakršnega zmore le krščanska ljubezen do trpečih bratov. V njenih sobah so se tedaj kopičili zaboji živil in obleke, obutve in otroških igrač. In vse to je potem nalagala na tovornjake in pošiljala v Gonars. Za veliko noč leta 1943 je nabrala po deželi cele košare jajc, s katerimi je hotela razveseliti na smrt obsojene v Gonarsu.

Žal je dobršen del tega poslanega blaga ostal v skladišču in so ga ob polomu Italije pograbili domačini iz Gonarsa, kar niso že prej odnesli vojaki. Običajna zgodba tedanjih dni vojaškega razsula...

Na žare umrlih v Gonarsu so jugoslovanske oblasti, ki so jim nedavno postavile spomenik, pritisnile rdečo zvezdo. Nič bi ne rekli, če bi zvezda bila simbol jugoslovanske države; spoštljivo bi jo sprejeli, kakor sprejemamo zastave, grbe in simbole drugih držav.

A rdeča zvezda je znak brezbožnega komunizma, ni slovenska, kakor tudi komunizem ni slovenski. Na žare nedolžnih otrok in žena, ki so prav gotovo umrli z molitvijo na ustnicah, ki so obiskovali nedeljsko sv. mašo, saj so imeli v taborišču kaplana, so pritisnili pečat brezboštva. Umrli so v božji lasti, zato bi na vsako žaro morali vtisniti križ, znamenje vere, upanja in ljubezni, v kateri sedaj umrli živijo, in ne rdečo zvezdo, ki predstavlja odklon od Boga.

Ob 30. obletnici gonarskega taborišča je gotovo prav, da se spomnimo tudi našega primorskega ljudstva, zlasti z Goriškega, Vipavske doline in iz Brd, ki je internirancem lajšalo gorje in v veliki meri pripomoglo, da smrtna žetev med njimi ni bila še večja. Zlasti gre zahvala omenjeni pokojni Fani Rojčevi, ki je s tako ljubeznijo in tolikimi žrtvami in napori vodila dobrodelno akcijo v prid internirancem z Raba.

Naj povem še, da sta se oba moja bratranca rešila in se vrnila v Ljubljano, prvi v službo na ljubljansko poštno upravo, drugi pa se je kot častnik pridružil domobranski vojski, se po končani vojni zatekel v Vetrinj, bil vrnjen in se vključil v število 12.000 pobitih v Kočevskem Rogu.

Tujci so mu ohranili življenje, lastni bratje pa so ga na pragu »svobode« umorili. Rdeča zvezda mu je izrekla smrtno obsodbo. Krvava je, zato nam še danes vzbuja grozo in odpor. Nikdar je ne bomo sprejeli za svojo, kajti simbol je sovraštva, nasilja in tuje ideologije.

Zora Piščanc

Repatica Kohoutek nad nami

Naključje je hotelo, da letošnji božični in novoletni prazniki sovpadajo s prihodom večje repatice v območje med Soncem in Zemljo. Gre namreč za komet s 15.000 kilometrov širokim premerom ter značilnim žarečim snopom svetlobe, dolgim več deset milijonov kilometrov, ki bo v prihodnjih dneh obkrožil sonce s hitrostjo 400.000 kilometrov na uro.

Imenuje se repatica Kohoutek po češkem astronomu Lubošu Kohouteku, ki jo je odkril 17. marca 1973, ko je z zvezdoslovnega laboratorija pri Hamburgu opazoval zvezdne utrinke. Na fotografijah, ki jih je ponoči posnel, je opazil tanko liso, ki je postajala iz dneva v dan bolj svetla. To je bilo znamenje, da se daljna repatica približuje Soncu.

Novica o novi zvezdi kometu je vzbudila veliko zanimanje med zvezdoslovci po vsem svetu iz dveh razlogov. Prvič zaradi njenih nenavadnih dimenzij, drugič pa zaradi okoliščine, da je bila odkrita celih devet mesecev pred prihodom v bližino Zemlje. Navadno so druge repatice odkrili šele dva ali tri mesece prej. Zato so se dobro pripravili na njeno opazovanje. Ameriška vesoljska ustanova NASA je tako lahko še pravočasno vključila v program satelita Skylab 3 ter sonde Mariner, ki je usmerjena proti Veneri, naprave za slikanje tega izrednega nebesnega pojava.

Napovedujejo, da bomo Kohoutkovo repatico lahko videli tudi navadni zemljani brez mogočnih teleskopov. Največjo stopnjo osvetljenosti bi morala doseči 28. decembra. Po 5. januarju 1974 pa jo bomo lahko opazovali ob večernem mraku. Tedaj se bo tudi najbolj približala naši Zemlji, tako jo bomo lahko videli v njenem največjem obsegu. Proti koncu februarja bo repatica spet izginila našim očem v vesolje.

O IZVORU KOMETOV

Pojav repatic je že od nekdaj vznemirjal ljudsko domišljijo in glave učenjakov. Ljudsko prepričanje je bilo, da ti izredni nebesni pojavi naznanjajo nesreče za človeštvo kot potrese, kuge in povodnji ter vojske. Judovske kronike omenjajo, da se je neke vrste »ognjen meč« pojavil leta 69 po Kr. nad Jeruzalemom, ki so ga Rimljani naslednje leto porušili. Prav tako nekateri kronisti omenjajo prikazen kometa leta 1066 kot napoved poraza angleškega kralja Harolda po Viljemu Osvajalcu. Rimski papež Kalist je prav v duhu takšnega ljudskega prepričanja leta 1456 dodal litanijam še naslednjo prošnjo: »Hudiča, Turkov in repatic reši nas, o Gospod!«

Prvo znanstveno utemeljeno razlago za pojav repatic je podal v 17. stoletju astronom Halley, ki je na osnovi Newtonovih naukov o privlačnosti nebesnih teles dognal, da so tudi repatice pravzaprav občasni sončni sateliti, samo da je njihova krožnica v obliki dolge elipse, zaradi česar se nam prikažejo le na dolga razdobja. Tako se je po njegovih napovedih leta 1758 ponovno prikazala repatica, ki so jo prvič videli 76 let prej. Odslej se ta komet repatica redno predstavi na našem obzorju vsakih 76 let in se zato imenuje Halleyeva repatica. Ker se je zadnjič prikazala leta 1910, jo pričakujejo spet leta 1986.

Astronomi so izračunali, da bi se tudi Kohoutekov komet moral ponovno prikazati šele čez 50.000 let, ker ima namreč zelo podaljšano krožnico.

Kar se tiče izvora kometov so si znanstveniki danes precej edini v tem, da prihajajo kot trdne ledene gmote z daljnega obrobja našega sončnega sistema, kjer se zaradi izredno nizke temperature ne morejo razvijati.

Zaradi tega tudi domnevajo, da so del prvotnega našega sončnega sistema pred štirimi ali petimi milijardami let. Medtem ko so se druga nebesna telesa razvijala dalje, so ledene gmote kometov ostale nespremenjene zaradi nizke temperature. Ostale so tam na robu sončnega sistema kot neke vrste zadnja straža. Takih ledenih gmot različne velikosti je na milijarde in so sestavljene iz zamrznjenih plinov in trdnih drobcev tako imenovanega vesoljskega prahu.

ŽIVLJENJSKA POT KOMETOV

Od časa do časa se zgodi, da kaka zvezda na svojem potovanju po vesolju zadene v te oblake kometov ter jih iztiri iz njihovega položaja. Nekatere take ledene gmote se izgubijo v vesolje, nekatere pa se začno usmerjati proti Soncu kot najmočnejši privlačni sili v vesolju. Ta pot k Soncu lahko traja stoletja ali milijone let. Zažarijo pa šele tedaj, ko se plini na njihovi površini zaradi sončne toplote začno tajati in močno izhlapevati. Odtod njihov sij najprej okrog glave.

Čim bolj se komet približuje Soncu, tem bolj njegovo površje žari in se veča njegova hitrost. Povečana hitrost in pa tako imenovani »sončni veter« v obliki nevidnih atomskih delcev, ki jih izžareva Sonce, potiskata pline nazaj in tako oblikujeta značilni »rep« kometov, dolg več milijonov kilometrov. Ko torej takšna »repatica« obkroži Sonce, se začne od njega oddaljevati in postopoma se njen »rep« krajša in njena svetloba pojenja. Nato postopoma izgine in se pogrezne v neskončno vesolje, kjer se spet spremeni v ledeno meglenico. Čez leta ali stoletja se bo, krožeč po svoji podolgovati krožnici, spet vrnila v bližino našega Sonca.

To njeno kroženje se bo ponavljajo toliko časa, dokler ne izgubi polagoma svoje materije. Dogaja se namreč, da med potovanjem se od nje ločujejo molekule plinov in prahu, ki jo sestavljajo. Zaradi tega ima vsak komet »dneve štete«. Ti dnevi pa lahko trajajo tisoče ali milijone let.

Tako se je leta 1872 nad našo Zemljo razkrojil komet, ki je nad Evropo povzročil pravi dež žarečih meteoritov, ki so osvetlili obširno področje. Pred 65 leti pa je nad Sibirijo eksplodiral manjši komet ter v pasu 15 kilometrov uničil drevesa in drugo rastlinstvo.

Akoravno teoretično obstaja nevarnost trčenja kometov z našo Zemljo, vendar je verjetnost minimalna. Kohoutekova repatica se bo najbolj približala Zemlji okrog 15. januarja 1974, ki bo od nje oddaljena 120 milijonov kilometrov. Torej ni nevarnosti, da bi trčila ob Zemljo!

Božični koncert v Žabnicah

Preteklo nedeljo na praznik sv. Družine je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pripravila žabničanom lepo presenečenje, ko je v njihovi župni cerkvi priredila koncert božičnih pesmi znanih in manj znanih slovenskih skladateljev. Ob 15.30 se je pred številnimi poslušalci začel odvijati spored, ki je obsegal dvanajst skladb. Te so poleg izključno božične motivike opozarjale tudi na vmesne godovne praznike kot so sv. Štefan, sv. Družina in novo leto. Prezbiterij je do zadnjega kotička zasedlo nad 60 pevcev in pevk, ki so pod vodstvom glasbenika in dirigenta Janka Bana občuteno in ubrano izvajali bogati in pestri program. Nekatere skladbe je na harmonij spremljal predsednik Zveze dr. Zorko Harej.

Če upoštevamo, da je bilo pevskih vaj razmeroma malo, kakor tudi dejstvo, da je bil zbor po svoji sestavi izrazito raznolik, smemo reči, da je dirigentu uspelo doseči precejšnjo zlitost glasov in enotnost interpretacije, kar je nedvomno pomnožilo uspeh nastopa. Vzpodbuden in ohrabrujoč vtis je nudil poslušalcu pogled na številne mlajše pevce in pevke, ki so se v vsebino božičnih melodij resnično vživeli, kar je prišlo vidneje do izraza v glasbenih stavkih in finalih z navdušujočim poudarkom prekipevajoče božične radosti.

Izvajalce je pred nastopom v izbranih besedah predstavil požrtvovalni domači župnik Mario Černet, ki je svojim župljanom preskrbel lep božični užitek, Zvezi cerkvenih pevskih zborov pa omogočil uspešen nastop.

Tone Kostnapfel

Mesec za katoliški tisk

ZA NAŠO ZADEVO GRE

Znani protestantski teolog Karel Barth je zapisal, da potrebuje današnji človek sveto pismo in časnik. Časnik ga seznanja s svetom, sveto pismo pa ga uči, kako naj kot kristjan doživlja vse to, kar je povezano z dogajanjem v svetu. Cerkev danes prav ne more spolnjevati svojega poslanstva brez tiska, po katerem spoznavamo znamenja časov, se postavljamo v službo bližnjemu in mu skušamo posredovati odrešenje.

Vsak tisk ustvarja javno mnenje, dobri pa še posebej kaže, kako se v konkretnih primerih izvršuje zapoved ljubezni, kako se resnica brani v varstvu ljubezni in kako se izoblikuje gotovost in jasnost v moralnih odločitvah.

Za katoliški tisk ni ravno potrebno, da ga izdaja cerkvena oblast ali duhovniki. Važno je, da ga izdajajo ljudje, ki so prežeti Kristusovega duha in iskreno predani Cerkvi. Ti ljudje morajo razumeti znamenja časov in biti vedno v službi edinole resnice.

Seveda pa ni katoliški tisk zadeva le nekaterih izbranih ljudi med nami. Je zadeva vseh, ker spadamo k isti Cerkvi in imamo vsi dolžnost, da ji damo oporo in pomoč pri izvrševanju njenega poslanstva.

Zato sodelujmo na razne načine: bodimo prvič zvesti naročniki, ki naročnino plačamo že ob začetku leta in ne čakamo, da nas bo uprava morala poterjati; bodimo drugič skrbni bralci, ker časopis izhaja zato, da ga beremo, ne pa položimo na polico ali vanj zavijamo razne predmete; podpirajmo ga tretjič s tem, da ga širimo med tiste, ki ga ne berejo ali niti ne poznajo; in četrtič, darujmo večkrat kaj v njegov tiskovni sklad!

Ali ste že kdaj pomislili, kakšna praznina bi nastala, če bi naš list prenehal izhajati? In kako bi bili tega veseli vsi tisti, ki rušijo božje kraljestvo na zemlji?

Naj živi torej »Katoliški glas« tudi v novem letu! In naj ostane zvest svojemu naslovu, ki ga hoče nositi še naprej. Saj je to bila želja večine bralcev in naročnikov, ko so povedali svoje mnenje o imenu lista.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

V spomin pok. s. Marceline Bole

Mineva mesec dni, odkar je 2. decembra v provincialnem domu v Trstu tiho in spokojno zaspala v Gospodu s. Marcelina Bole.

Pokojna s. Marcelina se je rodila 31. oktobra 1886 v Šepuljah pri Tomaju na Krasu. Njeni starši so bili trdni kmetje. Osnovni pouk je dobila na javni šoli v Tomaju. Ko so v avgustu 1898 prišle — na pobudo tedanjega tomajskega župnika kanonika Urbana Golmajerja — v Tomaj šolske sestre in je bila ustanovljena na tomajskem gričku nova šola pri sestrah, se je vanjo vpisala tudi Kristina Bole v višji razred. V Mariboru, kamor je odšla po dovršeni osnovni šoli, je postala učiteljica ročnih del.

Redovnica je postala 15. avgusta 1906. Predstojniki so jo dodelili za učiteljico ročnih del na vadnici ženskega učiteljišča v materni hiši. V septembru 1912 je odšla v Egipt, kjer so sestre vodile osnovno šolo za otroke slovenskih izseljencev in avstrijskih državljanov. Toda že ob izbruhu prve svetovne vojne se je morala vrniti v Maribor, ker je bila šola ukinjena. Med vojno je stregla z drugimi sestrami v zaledju v vojaški bolnišnici v materni hiši v Mariboru. Ob umiku Italijanov leta 1917 do reke Piave je bila v isti službi v kraju Buttrio.

Ko je bila po vojni zopet obnovljena podružnica v Aleksandriji, je bila s. Marcelina ponovno poslana tja. Kupila in preuredila je hišo v ulici Menashe, da je postala prijeten dom in varno zatočišče slovenskih deklet in žena, ki so v tujini iskale zaslužka. Več kot štirideset let se je žrtvovala kot prava mati — resna, stroga, a dobra in skrbna. Čuvala jih je pred nevarnostmi tujine. Energično je posegla vmes, če je videla ogroženo moralo ali vero svojih varovank.

Drugo svetovno vojno je preživela v Egiptu, zadnja leta pa v provincialnem domu, kamor se je vrnila trudna in izčrpana od dela za druge. V molitvi in počasnem hiranju je ugašala, dokler je ni Bog poklical na večni oddih.

Kot na prvi božič

V Letnici, znani Marijini božji poti v skopski škofiji, doživljajo sveti večer na svojski način. Po revnih družinah nimajo jaslic in tudi božičnih drevesc ne poznajo, zato jaslice skupno proslavljajo v cerkvi.

Že več ur pred polnočnico se otroci, z njimi pa tudi odrasli, zberejo v prostrani cerkvi. Redovne sestre so postavile jaslice s številnimi figurami pastirčkov, ki so za otroke še posebej privlačni.

Otroci niso kaj prida oblečeni, saj v teh krajih ni ravno lahko priti do zaslužka. Pa to jih ne moti. Ta večer so podobni pastirčkom. Čudovito jih je gledati, s kakšno pobožnostjo in predanostjo prinašajo kot nekdaj betlehemski pastirji svoje darove.

In kaj prinašajo? Jabolka, suho sadje, kak koruzni storž, košček volne... Vsi pa z žarečimi očmi ogledujejo malega Jezuščka v jaslicah kot da bi bil resnično živ. Potem poljubijo svoj dar ter ga položijo zraven jaslic.

Tisti otroci, ki niso prišli v cerkev na sveti večer, bodo prišli na sveti dan in potem še in še. In nikdar praznih rok. Večji pristopijo tudi k sv. obhajilu. Za te ljudi ni božičnih praznikov brez sv. obhajila. Vas za vasjo je pred božičem šla k spovedi. Prišli so iz oddaljenih zaselkov, po zasneženih stezah, a zaradi tega se ne pritožujejo. Ljubezen do Jezusa jih greje ter jim daje moči, da ni ničesar zanje pretežko.

A. T.

UTRIP CERKVE

Božič sv. očeta

Božično polnočno mašo je letos sveti oče daroval v vatikanski baziliki. Bazilika je bila polna vernikov. Sv. mašo je prenašala italijanska televizija, pa tudi razne druge televizije. Kanadska televizija je preko satelita prenašala slovesnost v barvah. Pri polnočni maši je sv. oče trem otrokom podelil prvo sv. obhajilo. Otroci pripadajo diplomatskim družinam. 50 duhovnikov je delilo sv. obhajilo vernikom po cerkvi.

Ob 11. uri je sv. oče v baziliki sv. Petra daroval drugo božično mašo. Po maši je nagovoril ljudi, ki so bili zbrani na trgu sv. Petra in podelil svoj blagoslov. V govoru je poudaril, da tudi današnji človek potrebuje Boga-Odrešenika, ki mu pomaga, da najde pravi odnos do sobratov in tudi da zna sebe prav ceniti.

Državniki pri papežu Pavlu VI.

Sv. oče je nedavno sprejel etiopskega cesarja, predsednika sudanske republike, podpredsednika Liberije in zunanjega ministra Zambije, ki je zastopal državnega poglavarja. Razgovarjal se je z njimi, da bi izdelali skupen načrt za svete kraje v Palestini, zlasti v Jeruzalemu, ki bi ga predložili izraelski vladi in Združenim narodom. Razgovor je trajal nad eno uro. Etiopski cesar Haile Selassié je obiskal tudi papeški etiopski zavod, ki ima svoj sedež v vatikanskih vrtovih. Pozdravila sta ga rektor zavoda Samuel Asghedon in kardinal Slipy. Cesar je zaželel etiopskim bogoslovcem uspešen študij in se zahvalil za pozdrav.

Dušno pastirstvo za slovenske vernike v Trstu

SEDANJI POLOŽAJ

1. Ob nedeljah je sv. maša v slovenskem jeziku v naslednjih krajih: Barkovlje (8, 11), Rojan (7, 9), Novi sv. Anton (7), Sv. Ivan (7, 10), Sv. Vincencij (8), Sv. Jakob (9), Salezijanci (10), Sv. Ana (10), Kolonkovec (10), Škedenj (7, 10).

2. Tudi med tednom je sv. maša v slovenščini v Barkovljah, Rojanu, pri Sv. Ivanu, v Škednju in morda v kratkem tudi pri Sv. Jakobu.

3. V Barkovljah, Rojanu, pri Sv. Ivanu, pri Sv. Jakobu in v Škednju je bila pred 70 ali 80 leti *samo* slovenska služba božja. Župnijske cerkve so gradili Slovenci, zato se še danes čutijo slovenski verniki v teh župnijah ne kot gostje v cerkvi, ampak kot župljani z vsemi pravicami.

4. Položaj slovenskih kaplanov v mestu: nastavljeni so kot pomočniki župniku, ki je povsod italijanske narodnosti, razen v Barkovljah. Slovensko govorijo še župniki v Rojanu, Škednju in delno pri Sv. Jakobu. Slovenski duhovniki so kot kaplani v vsem odvisni od svojega župnika, vendar jim je predvsem naložena skrb za slovenske vernike na območju župnije. Ponekod morajo opravljati verske obrede tudi za italijanske vernike. Nadalje veliko spovedujejo v italijanščini.

Župnijo upravlja in skrbi za župno cerkev italijanski župnik. On sprejema vso miloščino, ki se zbere tudi pri slovenskih mašah. Seveda pa mora župnik skrbeti za cerkev, cerkovnika, čiščenje, razsvetljavo, opremo, mašno obleko, popravila itd.

5. Skoraj samostojno slovensko dušno pastirstvo je pri Sv. Ivanu, v Škednju, Rojanu in v Barkovljah.

6. Ekonomski položaj slovenskih kaplanov: brezplačno stanovanje (Barkovlje, Rojan, Sv. Jakob, Škedenj); delni ali vsi darovi pri blagoslovu hiš; katehetska plača. Župnik ne daje slovenskemu kaplanu nobene plače. Slovenski kaplani morajo včasih skrbeti za nakup liturgičnih knjig, za organista, za razne nagrade strežnikom, za delovanje organizacij. V nekaterih krajih župnik plača organista za slovenski zbor.

Na splošno ljudje radi prispevajo za kritje prej omenjenih izdatkov. Za gradnjo prostorov (Marijinih domov, dvoran, organizacijskih sedežev) za zbiranje vernikov so morali slovenski kaplani poskrbeti sami. Sami so tudi zbrali potrebna denarna sredstva. Župnije niso dale nobene pomoči.

PREDLOGI

kako urediti dušno pastirstvo v mestu in poskrbeti za slovenske vernike, kjer ni slovenskega dušnega pastirja:

a) Škofija naj nastavlja slovenske kaplane z izključno nalogo, da skrbe za slovenske vernike v župniji.

b) Škofija naj kaplane pooblasti za vsa opravila, tudi za tista, ki so pridržana župniku: poroke, krsti.

c) Škofija naj ustanovi v središču mesta samostojno slovensko župnijo.

d) Iz ostalih župnij, kjer ni slovenske službe božje, naj bi imeli slovenski verniki pravico, da se obračajo do slovenskega kaplana v sosednji (navadno matični) župniji.

PRIPOMBE

1. Opaža se, da se zadnja leta mlade družine z otroki naseljujejo v krajih, kjer je slovenska šola in slovenska služba božja.

2. V slovenskih ljudeh moramo vzbujati zanimanje za slovensko službo božjo, da so pripravljeni tudi na majhno žrtev, da gredo ob nedeljah k slovenski službi božji.

3. Vzbujati v ljudeh vsaj skromno mero poguma, da se upajo italijanskega župnika vprašati za svoje pravice, namreč za krst, poroko, blagoslov hiše, pogreb v slovenščini.

4. Premislimo, ali je potrebna v mestu ob nedeljah večerna maša. In če je potrebna, kje naj bi bila in ob kateri uri.

5. V presojanju položaja bodimo realni. Domačih duhovnikov ni. Nove moči lahko pridejo samo od drugod.

Stanko Zorko

Voščilo GMD

Mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič je v imenu vodstva Mohorjeve družbe v Celju poslal Goriški Mohorjevi družbi voščilo sledeče vsebine:

Za 50-letnico vaše ustanove, sestrske družbe, vam iskreno čestitamo. Želimo, da bi tudi v prihodnje vaša družba tako uspešno delovala med zamejskimi Slovenci kakor doslej. Naj bi bila vedno steber slovenstva v Italiji in klicar k narodni zavesti. Za praznike in novo leto vam želimo vse dobro!

★

★ **Pospeševateljstvo Slomškovega postopka za beatifikacijo želi srečno, uspešno in zdravo novo leto 1974, posebno še bolnikom! Msgr. dr. Frančišek Šegula, postulator v Rimu.**

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV NA TRŽAŠKEM
priredi **v nedeljo 6. januarja ob 15. uri**

koncert božičnih pesmi

ki bo v cerkvi Novega sv. Antona v Trstu. Vodi Janko Ban.

Občina Dolina: kmalu 6000 prebivalcev?

Zadnji podatki o gibanju prebivalstva kažejo, da se stalno veča število naseljenih na področju občine Dolina. Ta porast je pripisati predvsem vseljevanju od zunaj zaradi prisotnosti raznih industrijskih objektov in je zatorej nenaraven. Novi občani so večinoma italijanske narodnosti, zaradi česar se tudi narodnostni sestav občine polagoma spreminja v škodo Slovencev.

Če je pred desetimi leti bilo razmerje med Slovenci in Italijani 90 % proti 10 %, je danes že 75% proti 25%. Da gre za nenaraven porast, je priznal tudi župan Dušan Lovriha, ko je na zadnji seji občinskega sveta komentiral naraščanje prebivalstva. Po podatkih ljudskega štetja iz leta 1961 je bilo v občino pristojnih 5.175 prebivalcev, leta 1971 pa že 5.644 prebivalcev. Če gre v tem tempu naprej, bo prebivalstvo občine leta 1975 doseglo 6.000 oseb. Razmerje med Slovenci in Italijani pa bo verjetno 70 % proti 30 %.

V luči takšnega razvoja zadobivajo tudi politične perspektive nova razmerja z vsemi nepredvidenimi zapletljaji. Zaradi tega občani vedno bolj kritično spremljajo in presojajo omenjeni razvoj.

Kako se postopoma spreminja narodnostna slika občine, naj navedemo zgovoren primer! Ustanova za delavska stanovanja GESCAL je pri Adamiču zgradila 12 stanovanj, za katera se je potegovalo več kot petnajst dolinskih občanov. Toda stanovanje sta dobili samo dve družini iz občine, vse ostale so se priselile od zunaj. Na ta zaskrbljiv (in s socialnega vidika nerazumljiv) pojav je opozoril svetovalec slovenske skupnosti dr. Tul med razpravo o občinskem proračunu za 1974.

Isti svetovalec se je tudi pritožil nad izredno počasnim urejanjem cestnega omrežja Domio-Krmenka, kar ne samo otežkoča promet, ampak tudi predstavlja stalno nevarnost za nezgode. Potem ko je omenil težave javnih prevozov zlasti za nekatere kraje ter se zavzel za večje podpore ustanovam, ki gojijo kulturno-prosvetno ali razvedrilno dejavnost, je zahteval tudi, da se zgodovinski razmejitveni kamen spet postavi na križišče na vrhu vasi v Mačkoljah.

Glede proračuna kot takega pa je dejal, da občina lahko izvaja razna dela in pobude predvsem s pomočjo prispevkov dežele, ne pa z dohodki od industrijskih objektov na njenem ozemlju, ki so zelo pičli.

Svetovalec Petaros je zahteval večjo skrb za popravilo poljskih poti ter za potrebe kmetijstva sploh. Opozoril je tudi na nujne potrebe kanalizacijskih del v raznih vaseh, na ropot tovarne Grandi Motori in kamnoloma nad Borštom. Vzel je na znanje, da se je občina končno odločila nekaj storiti za cesto v Botač, za kar se svetovalci Slovenske skupnosti že dosti let potegujejo. V ta namen je namreč zaprosila Vladni komisariat za izredni prispevek 20 milijonov lir.

Proračun za leto 1974 predvideva 314 milijonov lir dohodkov ter 351 milijonov lir izdatkov. Primanjkljaj znaša 36 milijonov, ki ga bo treba kriti z izterjanjem raznih davčnih zaostankov in z najetjem posojila.

Proračun je bil potrjen z glasovi svetovalcev večine (KPI, PSI), proti so se izrekli svetovalci KD in PSDI, svetovalci Slovenske skupnosti pa so se vzdržali, ker so ugotovili, da proračun upošteva nekatere zahteve iz njihovega programa.

P. S. - Uredništvu in bralcem se opravičujemo, da je ta krajevni dopis zavzel malo daljši obseg, kot bi bilo običajno in potrebno. To pa zato, da dopolnimo poročanje dopisnika slovenskega dnevnika ter za boljše informiranje javnosti.

Širite „Katoliški glas“

Večer slovenske lirike

V torek 18. decembra je bila v italijanskem Krožku za kulturo in umetnost predstavitev italijanski javnosti antologije »Trinajst sodobnih slovenskih pesnikov«, v kateri je 164 pesmi v slovenščini in italijanščini. Knjigo sta pripravili Jolka Milič in pesnica Valeria Sisto Comar ter je izšla pred kratkim v založbi Založništva tržaškega tiska in založbe »Obzorja« iz Maribora. Večera so se udeležili številni slovenski pesniki, tako Ciril Zlobec, Edvard Kocbek, Marko Kravos, Ervin Fritz, Tone Kuntner, France Filipič in Branko Hofman.

Za pozdravnimi besedami predstavnika krožka dr. Carla Ulcigraia je spregovorila prevajalka Jolka Milič, ki je pojasnila težave, katere je morala premagati pri prevajanju slovenskih besedil v italijanščino. Za njo je bil na vrsti gost večera tržaški pisatelj Tomizza, ki je slovenskemu svetu precej blizu. V svojem govoru je lepo in prepričljivo označil sodobno slovensko poezijo, v kateri je odkril tri temeljne prvine opevanja: drevo, beseda, človek.

O pomembnosti knjige je spregovoril pesnik Ciril Zlobec, ki pa je preveč naglašal slovensko majhnost, dobro pa je poudaril, da je slovenska preteklost predvsem kulturna zgodovina.

Za zaključek je članica Tržaškega stalnega gledališča Ombretta Terdič lepo podala po eno značilno pesem pesnikov, ki so zastopani v antologiji.

Večer je bil vsekakor važen kulturni dogodek in priložnost za medsebojno spoznavanje obeh kultur. Takih priložnosti bi moralo biti še več, želeti pa je seveda, da bi imeli večji odmev v italijanskih krogih. Med številnim občinstvom je bilo namreč malo italijanskih kulturnikov, v tržaškem italijanskem dnevniku pa je šel dogodek sploh neopazno mimo.

Boljunec

Tudi v Boljuncu so starši otrok slovenske osnovne šole kot v mnogih drugih krajih ustanovili svoje združenje.

Ustanovni občni zbor je bil v četrtek 20. decembra 1973 v prostorih slovenske osnovne šole, kjer bo tudi sedež združenja. Občnega zbora so se udeležili v glavnem starši otrok, ki obiskujejo slovensko osnovno šolo v Boljuncu in soglasno odobrili pravilnik, ki ga je pripravil pripravljalni odbor. Po odobritvi pravilnika so izvolili petčlanski odbor. Izvoljeni so bili Laura Coffoli (Kofol), Ernesta Salvi (Slavec), Neva Štefančič, Magda Mauri (Maver) in Aldo Zobec. Funkcije si bodo razdelili na prvi odborovi seji.

»Dlaka v jajcu«

Slovensko amatersko gledališče je 13. decembra predstavilo občinstvu svojo prvo premiero letošnje sezone. Uprizorilo je satirični kabaret »Dlaka v jajcu«, ki je bil za naše odre nekaj novega kot gledališka zvrst. Besedilo so sestavili Miroslav Košuta, Adrijan Rustja, Sergej Verč in Atilij Kralj. V obliki prizorčkov so bile prikazane napake in slabosti zamejske narodne skupnosti. Satirični prijem je vzbujal smeh, pa tudi vabil k razmišljanju ob nekaterih grenkih resnicah. Kljub pomislekom, ki bi jih lahko izrazili za ta ali oni prizorček, so vsi zadevali v živo.

Na praznik sv. Treh kraljev **6. januarja ob 17. uri** bo v Baragovem domu v Ricmanjih

VRTILJAK OTROŠKIH IGER

popestren z nastopom mladinskih zborov pod vodstvom ge. Marte Komar. Igre, ki so novost za zamejstvo je z domačo mladino naštudiral Aleksij Pregarc.

Madžarska vlada zavira splave

Od leta 1956 je imela Madžarska zelo liberalne zakone glede splava. Ženska, ki ni hotela roditi, je to javila pristojni komisiji. Ta je skušala žensko najprej pregovoriti, če pa ni uspela, so jo poslali v bolnišnico, kjer so ji odvzeli plod, za kar je morala plačati primerno vsoto. Na ta način je bilo letno umorjenih 180.000 spočetih otrok, kar je bilo za 25.000 več kot je bilo rojenih.

Minister za zdravstvo je v zadnjih letih ugotovil, da madžarsko ljudstvo naglo pada na številu; v družinah nimajo povprečno niti dveh otrok (točno 1,8). Vlada je zato sklenila, da bodo od 1. januarja 1974 veljali strožji predpisi glede odprave človeškega plodu. Splav bo dovoljen, če je ženska vdova ali neporočena ali je bila posiljena, če je brez stanovanja, ima čez 40 let ali že tri otroke. Istočasno pa je vlada močno povišala otroške doklade in družinsko pomoč.

OBVESTILA

Prosvetno društvo »Štandrež« bo imelo svoj redni občni zbor v četrtek 10. januarja 1974 ob 20. uri v prostorih župnijskega doma v Štandrežu. Vabljeni člani in prijatelji društva.

V škedenjskem Domu bo v nedeljo 6. januarja na sporedu barvni film »Cvetje v jeseni«. Začetek ob 17. uri.

V Kulturnem domu v Trstu bo SSG v okviru Ljudskega odra uprizorilo v nedeljo 6. januarja ob 16. uri dve Enodejanki J. štoke »Mutasti muzikant« in »Ne kliči vraga«; v ponedeljek 7. januarja ob 17. uri pa igro A. P. Čehova »Češnjev cvet«.

SSG v Trstu sporoča, da bo v torek 8. januarja ob 15.30 v Kulturnem domu nastop baletne skupine Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane pod naslovom »Ples in glasba«.

Maša za cerkveno edinost bo v Marijinem domu v Trstu, ul. Risorta 3, v ponedeljek 7. januarja 1974 ob 18.30. Sledi ekumenski razgovor.

»Dan emigranta« priredijo v soboto 5. januarja slovenska kulturna društva in Združenje izseljencev Benečije ob 15. uri v dvorani »A. Ristori« v Čedadu. Nastopili bodo otroški pevski zbor iz Benečije, mešani pevski zbor »Rečan« iz Ljes ter Stalno slovensko gledališče iz Trsta z burko »Ne kliči vraga«.

ZORA PIŠČANC

Kot nekoč...

Martin se je vesel vrnil tisti večer domov. Razigran kot otrok je Adi pokazal vstopnice.

»Madame, jutri se boš postavila z novo obleko!« Žena mu ni odgovorila. Nekaj se je moralo zgoditi. Miza je prazna, otroka ni.

»Kaj naj to pomeni, Ada, kaj se je zgodilo?«

»Kaj se je zgodilo? Še vprašuješ? Odveč sem ti postala, mlade goske so ti bolj všeč,« je v eni sapi razburjeno vreščala. »Da te le ni sram, v teh letih, pa se zgubljaš s takim otrokom! Kje je vendar tvoj ponos, tvoje dostojanstvo? Kaj imaš z mlado Almo? Tvoja ljubica je, vse sem zvedela. Imam tudi jaz zanesljive ljudi, ki te nadzorujejo.«

»A, že vem, vse ti je povedala tista preklemana Mariona, da bi jo...«

»Ne kolni, dobro delo je naredila. Sedaj razumem vse. Takoj jutri se poberem k mami. Z veseljem me bo sprejela.«

»Seveda, k mami. Vedno ti je dajala potuho, tudi sedaj bo tvoja zavetnica.«

Potem se je Martin zasmejal.

»Da ti tista Mariona iz tega niča naredi tragedijo. Poslušaj me! Ljubko dekletce je Alma. Vsak jo z veseljem pogleda, prav kakor tudi ti z veseljem pogledaš lepo obleko. Tudi pobožaš jo, če treba. Tako se je meni zgodilo. Prišla mi je prav pod nos. Njeno rožnato napeto ličece se mi je tako izzivalno ponujalo... Ne, ni koketka, kakor ti misliš. A tudi jaz nisem iz kamna; iz kosti in mesa sem in tako se je zgodilo, da sem dvignil roko in jo vščipnil v lice. Takrat je v pisarno privršala Mariona. Ne vem, če je potrkala. Menda ne, saj nisem gluh. Zavreščala je kot bi ji nekdo porinil nož med suha rebra. Ti coprnica, ti vešča zanikrna, pozabila je, kako se mi je ponujala in nastavljala, ah oprosti, tega bi ti ne smel povedati.«

»Povedal si še preveč, delaj, kar hočeš, med nama je vse končano.«

»Ada, ali si ob pamet? Zaradi te malenkosti. Nič hudega nisem mislil, saj me poznaš in...«

»Dovolj besedi, jutri grem k mami.«

»Kar izvoli, Ada, kar izvoli. Kaj pa Jadranka?«

»Z mano pojde, se razume; ali misliš, da jo bom tebi pustila? Ne zaupam ti več, da veš.«

Zaloputnila je vrata in se pobrala v spalnico.

Naslednji dan, ko se je vrnil iz urada domov, je bila hiša prazna.

* * *

»Otrok se počasi vrača k zavesti. Rešili jo bomo,« se jima je sočutno približal zdravnik.

»Oh, hvala Bogu, ali jo lahko vidiva?«

»A samo za hip. Potrebna je počitka in miru.«

Po prstih sta stopila v sobo. Na omarici so se odpirala in zapirala umetna pljuča kot usta velike živali. Jadranka je ležala negibna na postelji, obdana z žicami, ki so se z vsakim njenim dihljajem gibale kot bi bile žive.

»Jadranka!« jo je tiho poklicala mama.

»Mama, očka!« je pogledala oba. »Tako sem zaspana.« Zaprla je oči in spet zaspala.

»Greva domov, Ada?« je boječe poskušal Martin.

V negotovosti je obstala. Bila je vsa mehka in skrušena.

»Ne, k mami se vrnem. V skrbeh bo, samo po telefonu sem jo obvestila o nesreči.«

»Ali naj te spremim?«

»Lahko, a samo do hiše; mama bi te ne sprejela z veseljem.«

Molče sta stopala po mestnih ulicah. Burja je pod noč nekoliko popustila, mraz pa je tem huje pritisnil. Cesta je bila zmrznjena.

»Ada, oprimi se me, lahko se ti spodrsne. Dovolj je ena nesreča.«

»Ne, hvala,« je odgovorila, a kmalu nato tako zakolebala, da jo je Martin komaj ujel.

»V dvoje hoditi je bolj varno, Ada. Drug drugega bova podpirala.«

In šla sta v dvoje molče dalje, vse do babičine hiše.

»Jutri se vrneva k Jadranki.«

»Da, jutri se vrneva!« je dahnila Ada, zdaj že čisto razorožena. Samo besedo bi ji še rekel in šla bi z njim domov. A Martin se je naglo okrenil in odhitel po cesti, ne da bi se ozrl.

Že pred poldnem sta bila spet v bolnišnici. Jadranke ni bilo več na oddelku za oživljanje.

Ada je kriknila od strahu.

»Ne, ne, gospa, dekletce je že izven nevarnosti. Na otroškem oddelku je, drugo nadstropje, dvanajsta vrata.«

Šla sta naglo navzgor in previdno vstopila. Jadranka je še vedno nepremično ležala z zaprtimi očmi. Na glavi je imela gumijasto vrečko z ledom.

Sedla sta vsak na eno stran postelje. Jadranka je odprla oči in se jima nasmehnila. Potem je poiskala mamino in očkovo roko in ju dvignila k sebi.

»Tako,« je zašepetala, »kot nekoč...« Spet se je vrnila v deželo sanj.

Ada in Martin sta se spogledala in se nasmehnila. Martinov pogled je nežno božal, zdaj Jadranko zdaj Ado. Ustavil se je na njej.

»Ada, ti moja edina, pred Bogom in pred ljudmi moja žena!«

»Martin, odpusti mi; ljubim te še vse bolj kot prej,« so zašepetale njene ustnice. Roki sta se sklenili nad spečo Jadranko v nerazdružno vez ljubezni.

Zunaj je sijalo zimsko sonce in spreminjalo v blesk in sijaj drevesa in strehe ter se zrcalilo na božičnih izložbah. Ljudje so hiteli z zadnjimi nakupi, mednje sta se pomešala tudi Ada in Martin. Srečna kot otroka sta izbirala darilo za malo Jadranko, ki je rešila njuno ljubezen.

KONEC

Protest proti krivični prepovedi pouka slovenščine v S. Benečiji

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici je poslalo protestni brzojavki prosvetnemu ministru Malfattiju ter notranjemu ministru Tavianiju zaradi krivičnega ukrepa videmskih organov, ki so prepovedali dopolnilni pouk slovenskega jezika v Brdu in Teru v Beneški Sloveniji. Ta pouk je že dovolil in finansiral pristojni šolski patronat, ukinili pa so ga na ukaz višjih oblasti.

V ta namen je SDZ tudi posredovala pri poslancu Maroccu, da v parlamentu vpraša pristojna ministrstva za pojasnila in zahteva preklic omenjenih ukrepov.

Zbora »M. Filej« in »Sant'Ignazio« pojeta v psihiatrični bolnišnici

V soboto 26. decembra zvečer sta moški zbor »Mirko Filej« in »Sant'Ignazio« iz Gorice pela v novi telovadnici psihiatrične bolnišnice v našem mestu. Občinstvu tamkajšnjih pacientov in zdravniškega osebja sta predstavila program božičnih pesmi v slovenščini in italijanščini. Pevci obeh zborov so se vabilu organizatorjev radi odzvali in nobenemu ni bilo žal, da se je potrudil in pomagal pripraviti bolnikom urico zadovoljstva. To so vsi poslušalci tudi pokazali z burnim ploskanjem in odobravanjem te človečanske iniciative.

Božičnica v Štandrežu

Učitelji in otroci štandreške osnovne šole so tudi letos pripravili lepo uspelo prireditev na božično tematiko. Vršila se je v župnijski dvorani v Štandrežu v nedeljo 23. decembra. Na odru so se zvrstili vsi osnovnošolski otroci s petjem, recitacijami in živimi slikami ter s tem ustvarili prijetno božično razpoloženje. Starši in vsi, ki so se prireditve udeležili, so bili zelo navdušeni.

Za rešitev krize v tovarni »Detroit Sem« v Tržiču

V zadnjih dneh je v tovarni »Detroit Sem« v Tržiču prišlo do zapletenega in težkega položaja, saj je vodstvo podjetja že nameravalo razpustiti delniško družbo. Temu bi seveda sledila vrsta novih brezposelnih, ki bi močno prizadela celotno goriško gospodarstvo in še posebej delavce, uradnike in njih družine. Zato so vse politične sile nastopile in se zavzele za ugodno rešitev težke krize.

Tudi SDZ v Gorici je nastopila v tem smislu. Svetu tovarne »Detroit« je izrazila svojo solidarnost in tudi obljubila intervencijo pri pristojnih organih. V ta namen je poslala posebno pismo deželnemu predsedniku Comelliju, v katerem ga naproša za takojšnje posredovanje v korist zaposlenih in za čimprejšnjo rešitev omenjene krize.

Seja občinskega svéta v Števerjanu

V petek 28. decembra je bila pod predsedstvom župana Slavka Klanjščka zadnja seja števerjanskega občinskega sveta v letu 1973. Svetovalci so poleg nekaterih zadev upravnega značaja odobrili načrt za razširitev občinskega otroškega vrtca ter za napeljavo centralne kurjave. Podpora, ki jo je dežela nakazala za uresničitev tega dela, znaša okrog šest milijonov lir; milijon in pol bo krila občina. Tako bo olajšano delo šolskim sestram, ki že več let odlično vodijo otroški vrtec.

Občinski svet je nadalje odobril načrt o dokončni ureditvi občinske stavbe; stroški za to delo bodo znašali približno 48 milijonov lir. Ko bo to dokončano, bo imela števerjanska občina vsaj primeren sedež.

O vključitvi števerjanskega vodovoda v konzorcij vodovodne mreže vzhodne Furlanije (CAFO) je poročal župan. »To — je dejal — je ena izmed glavnih, če ne glavna pridobitev za našo občino v letu 1973.« V ta konzorcij je vključenih 14 furlanskih občin in tri slovenske. Preden je do tega prišlo, je bilo potrebno veliko požrtvovalnosti in vztrajnosti. Po 17 letih je to postala resničnost. V zadnjem trenutku, ko so vsi glasovali v prid števerjanski občini, sta se vzdržala župana iz Doberdoba in Fogliana. Občinski svet — z manjšino vred — je to zadržanje obsodil.

Govora je še bilo o dokončnem načrtu za gradnjo nove osnovne šole s celodnevnim poukom: zgrajena bo na lepem kraju v Dragah. Stroški bodo znašali 200 milijonov lir. S tem bo števerjanska občina zaključila vrsto večjih javnih del.

Zato smo Števerjanci hvaležni občinskemu odboru (ki ga poleg župana Slavka Klanjščka sestavljajo še Ciril Terpin, Simon Komjanc in Alojz Mužič) za njegovo požrtvovalnost, ker se redno tedensko sestaja in skuša na najboljši način reševati vse važne in pereče probleme v občini.

IV. zamejski festival narodnozabavne glasbe v Števerjanu

Vršil se bo v priredbi SKPD »F. B. Sedej« in ansambla Lojzeta Hledeta v dneh 8. in 9. junija 1974. Zanj veljajo sledeči pogoji:

1. Prijavijo se lahko vsi slovenski narodno-zabavni ansambli iz domovine in zamejstva.
2. Organizator prevzame stroške za kosilo, večerjo in prenočišče.
3. Komisija, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki in predstavniki občinstva, bo podelila naslednje nagrade:
   — nagrada lir 150.000 za najboljšo melodijo;
   — nagrada lir 100.000 za najboljšo izvedbo;
   — nagrada lir 50.000 za najboljšega harmonikaša;
   — nagrada lir 50.000 za najboljše besedilo;
   — nagrada 1.500 Ndin, dar revije »Stop« iz Ljubljane, ki jo bo podelilo občinstvo;
   — nagrada revije »Antena« iz Ljubljane;
   — pokali, ki jih bodo dale razne ustanove in organizacije.
4. Skladbe, ki jih bodo izvajali ansambli, morajo biti izvirne in prvič izvedene na festivalu v Števerjanu.
5. Prijave se sprejemajo najkasneje do *15. marca 1974.* V njih morajo biti navedeni sledeči podatki: *a)* točen naziv in naslov ansambla; *b)* ime, priimek, kraj in datum rojstva ter sedanje bivališče vodje ansambla; *c)* ime, priimek, rojstni kraj, datum rojstva ter sedanje bivališče vsakega člana posebej.
6. Ansambli morajo poslati do navedenega datuma tudi *a)* gradivo skladb, s katerima bodo nastopili na festivalu v Števerjanu; *b)* besedilo; *c)* kratko zgodovino ansambla.

Bralci pišejo

Nedopustno zlorabljanje dijakov v politične namene

Ob stavkovni akciji goriških dijakov v preteklem decembru in ob zasedbi šolskih stavb je smatrala goriška sekcija PSI (Italijanska socialistična stranka) za primerno, da izda poseben letak, v katerem je bilo med drugim rečeno: »V demokratični državi ima vsakdo pravico misliti po svoje. Socialsti pa se čutimo dolžne, da opozorimo našo javnost na besede in dejanja pristašev Slovenske demokratske zveze, ki so se v teh dneh vedli nazadnjaško, konservativno in reakcionarno.«

Prav zato, ker ima vsakdo v naši državi, ki je osnovana na vrednotah odporniškega gibanja, pravico misliti po svoje in izražati svoje misli, sem sklenil tudi jaz povedati svoje stališče do zadnjih dijaških stavk.

Imam hčerko, ki hodi na eno slovenskih šol v Gorici in ima pouk trikrat na teden celo popoldne. Živimo v vasi, ki nima svojih avtobusnih zvez, zato moram po hčerko trikrat na teden popoldne v Gorico, da jo peljem domov. Svoje hčerke nisem poslal v šole zato, da bo brez pouka postopala po ulicah in tam vpila za ne vem kake reforme.

Zato sem bil ogorčen, ko so tudi na šoli, kamor hodi moja hči, neki samozvanci sprožili stavko in oropali naše otroke možnosti pouka. Svojo hčer pošiljam v šolo, da se bo učila, ne pa da bo stavkala. Za to smo poklicani, če bo potrebno, mi starši. Kot oče štirinajstletne deklice smem zahtevati od oblasti, da mi jamčijo, kje moja hči preživlja čas šolskega pouka. Menim, da je njeno mesto v učilnici, ne pa na cesti. Je mar tako stališče zaskrbljenega očeta za moralni in duhovni razvoj lastnega otroka res nekaj nazadnjaškega, konservativnega in reakcionarnega, kar bi radi goriški socialisti naprtili pristašem SDZ, med katere se tudi jaz prištevam? Če je temu tako, se res ne splača imeti lastnih otrok, saj z njimi razpolagajo vsi drugi, samo starši ne.

In še eno! Ali so gospodje od letaka pozabili, da imamo v državi vlado leve sredine? Zakaj torej blatijo pristaše drugih političnih strank, s katerimi sicer v marsičem sodelujejo?

Nevoljni oče

Red diakonata se uveljavlja v Avstriji

Diakonat kot posebna služba v Cerkvi se v Avstriji kar dobro uveljavlja. Na Predarlskem je bilo 9. decembra posvečenih v diakone pet laikov; v Innsbrucku jih je šest, na Dunaju 21, v St. Pöltnu 5, v Salzburgu 1, v Gradcu in Linzu vršijo to službo nekateri bratje-redovniki, le Koroška in Gradiščanska sta še vedno brez posvečenih diakonov.

ŠPORT

Olympiji na pot za dober začetek

Pred dvema letoma smo prav tako pričakovali začetek odbojkarskega prvenstva »D« lige. Nismo vedeli, da bomo zbrali celo vrsto nezasluženih porazov in le eno zmago. Sodeč po domačih razmerah, tudi nismo vedeli, da odbojka lahko zanima širši krog občinstva, ki smo ga bili vajeni. Šele v tujih mestih, kjer se je v telovadnicah zbiralo na stotine gledalcev, smo se zavedeli, kakšno mrtvilo vlada v Gorici. Svojih ljudi nismo mogli opravičevati. Kolikokrat se je namreč zgodilo, da nam je uspelo povesti tekmo za 2 : 0 in bi takrat zadostovalo nekoliko moralne podpore, da bi zmagali s čistim rezultatom, pa smo obratno ostali praznih rok. Danes se zdi neverjetno.

Naj bralec sam razume, da opravlja šport svojo vlogo samo s prisotnostjo igralcev, podobno kot gledališče. To velja toliko bolj za nas, goriške Slovence, zaradi katerih Olympia sploh obstaja.

Prvenstvo se bo začelo v soboto 12. januarja in prvo tekmo bomo igrali doma. Prav te dni nam je športna zveza poslala koledar tekem. Društvo bo poskrbelo za njegov ponatis in razmnožitev. Dobil ga bo lahko vsakdo, ki bo želel; pozanima naj se pri društvenem tajniku ali pri igralcih samih. Prav tako bodo letos ob domačih tekmah izpostavljeni lepaki zaradi čim širšega obveščanja.

Olympia bo igrala v »D« ligi na območju treh dežel: Julijske krajine, Veneta in Poadižja. Čaka nas nekaj zelo dolgih poti in v tem smislu postaja prevoz resen finančni problem, ki ga bo treba tudi rešiti. Odvisno je od publike, od njene navezanosti na svoje moštvo, če se bomo lahko posluževali avtobusov. Kot izgleda, bomo morali izkoristiti prav ta sredstva za najdaljše poti. Kot bi to ne zadostovalo, nam je goriška U.G.G. poslala nepričakovano visok račun za enoletno uporabo telovadnice v »Valletti«: presega polovico naših letnih dohodkov. Če pomislimo, da vzdržuje Olympia kar štiri odbojkarska moštva, da goji lahko atletiko in smučanje, ne preostaja njenim odbornikom drugega, kot da gredo prosit miloščino.

★

Naročnikom v vednost in razumevanje

Stalni in nezadržni porast cen v Italiji je zadel tudi papirniško in tiskarsko stroko. To občuti seveda tudi naš list. Stroški so se zadnje čase skoro podvojili. Brez primernega dviga naročnine bi bili prisiljeni prenehati z izhajanjem, kar bi gotovo večini naročnikov in bralcev ne bilo všeč. Edina možna rešitev je povišanje naročnine.

Zato bo od 1. januarja 1974 naročnina za Italijo 4.000 lir, posamezna številka 100 lir, za inozemstvo 5.000 lir ali 8,5 USA dolarjev. Vse, ki bodo zaradi tega prizadeti, prosimo za blagohotno razumevanje. Res ne gre drugače. Obenem prosimo tiste, ki dajejo v razne dobre namene, naj se od časa do časa spomnijo tudi našega lista in prispevajo v njegov tiskovni sklad.

★

LJUBLJANSKA TV

Spored od 3. do 12. januarja 1974

Četrtek: 15.25 Smučarski skoki. 17.25 Vilhar: Jamska Ivanka. 18.20 Shane. 19.15 Po sledeh napredka. 20.40 Turgenjev: Očetje in sinovi. 21.30 Četrtkovi razgledi. 22.00 Nokturno.

Petek: 17.40 Veseli tobogan: Trebnje. 18.30 Po domače z Avseniki. 20.40 Vikingi - film.

Sobota: 12.25 Smučarski skoki. 19.15 Gledališče v hiši. 21.35 Pravnuki - film. 22.15 Colditz - film.

Nedelja: 9.30 Vojna in mir. 11.15 Otroška matineja. 12.30 Nedeljsko popoldne. 17.55 Crni biseri - jug. film. 21.20 Vietnam.

Ponedeljek: 18.25 Enciklopedija živali. 20.30 Mama umrla - Stop - TV drama. 21.32 Kulturne diagonale.

Torek: 17.45 Rožni pogovori. 18.25 Naši zbori iz Divače. 19.00 Nova matematika. 19.15 Nemi film. 21.22 Sam med volkovi.

Sreda: 16.30 Nogomet Milan : Ajax. 18.15 Zaklad nad vodo - film. 20.35 Anatomija ljubezni - poljski film.

Četrtek: 15.45 Slalom v Kranjski gori. 17.25 Vilhar: Jamska Ivanka. 18.20 Shane. 20.40 Turgenjev: Očetje in sinovi. 21.30 Četrtkovi razgledi. 22.00 Nokturno.

Petek: 16.15 Veleslalom v Kranjski gori. 17.45 Veseli Tobogan: Trebnje. 18.25 Narodno zabavna glasba. 20.40 Dolina nasilja - film.

Sobota: 16.25 Košarka Partizan : Olimpija. 18.15 Daktari. 19.15 Gledališče v hiši. 20.35 Zabavno glasbena oddaja. 21.32 Pravnuki - film. 22.15 Colditz - film.

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 3. do 12. januarja 1974

Četrtek: 11.15 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Nove plošče resne glasbe. 19.10 Tržaška družba. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Naše potovanje«. Drama.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 M. Gabrijelčič: Simfonični epitaf. 18.50 Dvoglasne popevke. A. Pregarc: »Božič delavca Jurija«. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 PD »Vesno« iz Križa. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. »Nastanek Kostanjevice«. Rad. igra. 21.30 Vaše popevke.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Komorna glasba. 11.15 Mladinski oder: »Dom brez mamice«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 Revija solistov. 16.00 Šport in glasba. 17.00 »Naše potovanje«. 18.50 Nedeljski koncert. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Glas in orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Slovenski povojni revijalni tisk v Italiji (1) »Razgledi in Dan«. 19.25 Za najmlajše. 20.35 Z. Fibich: »Šárka«, opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost.... 18.30 Radio za šole. 18.50 Koncert. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklora. 20.35 Simfonični koncert. 21.25 Za vašo knjižno polico. 22.00 Glasba v noč.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Slovensko ljudsko glasbeno izročilo. 18.50 Dvoglasne popevke. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Baron Janez Vajkard Valvasor«. Radijska pripoved. 21.50 Skladbe davnih dob. 22.10 Orkestri in zbori.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Liki iz naše preteklosti: Barbka Höchtlova. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.25 V plesnem koraku. 22.25 Harmonije za godala.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Odskočna deska«. 21.30 Vaše popevke.

Ženam več možnosti v cerkveni službi

Upravičeno se žene pritožujejo, da so v Cerkvi zapostavljene, čeprav tudi tu velja, da one tri vogle podpirajo. Ubogo bi namreč izgledalo v naših cerkvah, če bi ženske ne predstavljale dve tretjini sodelujočih vernikov. Ko drugod ženske pridejo do najvišjih mest (vladni predsednici v Indiji in Izraelu), jim v Cerkvi ni mogoče priti do »večje besede«.

V pokoncilskem času pa so vedno pogostejši glasovi, da je treba ženi dati v Cerkvi važnejše mesto; mnogi se celo zavzemajo za podelitev duhovništva ženskam. Pri zadnjem zasedanju članov teološke komisije v okviru Kongregacije za vero so med drugim govorili tudi o položaju žene v Cerkvi.

Predsednik komisije, prefekt imenovane Kongregacije, kardinal dr. Šeper je v tej zvezi izjavil, da bodo ženam zaupali tudi višje cerkvene službe. To namreč ni nič posebnega v Cerkvi, saj so v srednjem veku imele opatice pravo cerkveno jurisdikcijo v nekaterih področjih.

DRAMSKI ODSEK PROSVETNEGA DRUŠTVA »ŠTANDREŽ« ponovi **v nedeljo 6. januarja ob 17. uri** v župnijski dvorani v Štandrežu Molierovo komedijo

Zdravnik po sili

Režija A. Pregarc

Oj Dete je rojeno nam

Rojstvo Deteta Jezusa je prineslo svetu veselje. To veselje izraža božična pesem v besedi in v melodiji. Posebno naša slovenska božična pesem, pa naj bo ljudska ali umetna, je prepolna tega resničnega veselja, ki vliva človeku mir in tiho zadovoljstvo.

To smo občutili tudi zadnjo nedeljo v letu 1973 pri božičnem koncertu v goriški stolnici, ko sta priredila koncert božičnih pesmi zbora »Mirko Filej« in »Lojze Bratuž«. Navada božičnih koncertov v goriški stolni cerkvi je postala že stara tradicija. Menda bo kmalu 25 let, odkar je bil prvi tak koncert po zadnji vojni. Kljub temu je ta koncert tisti, ki prikliče še zmeraj veliko ljudi v cerkev. Tudi zadnjič je bilo tako, čeprav je veljala prepoved vožnje z avtomobili. Ljudje pač radi slišijo božično pesem, ki jo izvajajo dobro pripravljeni in številčno močni zbori.

Pred začetkom je msgr. Močnik, kot voditelj slovenskih dušnih pastirjev v Gorici imel govor, v katerem je v glavnem orisal načrte, ki jih imamo v Gorici med svetim letom, ki se je začelo 8. decembra 1973. Gre za vrsto verskih pobud, med katerimi bo gotovo najvažnejša ljudski misijon, ki bo prihodnjo jesen v goriškem mestu. Po nagovoru je odpel svoje pesmi moški zbor »Mirko Filej«. Kot običajno je njegovo izvajanje bilo sigurno in dovršeno. Predstavil je sedem božičnih pesmi iz zakladnice slovenskih skladb za moške zbore. Zbor toži, da je takih skladb malo in da ni zmeraj na voljo novih pesmi. Nič hudega zaradi tega. Lepa božična pesem je vsako leto nova, če jo zbor ubrano zapoje. Zbor je vodil Zdravko Klanjšček.

Za moškim zborom je bil na vrsti mešani zbor »Lojze Bratuž«. Pesmi za mešane zbore imamo Slovenci veliko. Zato ta zbor ni nikoli v stiski, ko pripravlja program. Lani in letos je segel zlasti na polje ljudskih božičnih pesmi v priredbi raznih skladateljev. Tako smo letos slišali dve taki pesmi v priredbi Fr. Kimovca, cerkljansko Čuj, o preljubi sosed moj in prekmursko Ne bojte se, pastirji. Poleg teh dveh smo slišali še Hribarjevo Pri jaslicah, Levičnikovo Prišla je noč in Brede Šček Pastirci, vstanite. Novost je bila krstna izvedba božične pesmi dirigenta Stanka Jericija Oj Dete je rojeno nam. Izzvenela je kot moderna božična pastorala z močnim efektom. Gotovo bodo po tej pesmi segli pozneje tudi drugi zbori, ker pomeni lepo obogatitev repertoarja slovenskih božičnih pesmi. Prav in lepo bi bilo, da bi nas prof. Jericijo razveselil še s kako drugo kompozicijo. S to pesmijo se je božični koncert zaključil. Na orglah je spremljala prof. Lojzka Bratuževa.

Sledile so pete litanije Matere božje, zahvalna pesem in blagoslov. Poslušalci smo odhajali iz cerkve bogatejši za lepo duhovno in umetniško doživetje.

Oba zbora bosta koncert ponovila v nedeljo 6. januarja v župni cerkvi v Kobaridu ob 15. uri. **(r+r)**

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik : *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo